

VIII.

**Annekteringer af Stenstrup, Lunde, Ollerup og
Kirkeby Sogne.**

Flere Steder i Landet haves Exempler paa Sognes idelige Omannektering. Dette har saaledes været Tilfældet med de ovennævnte fire Sogne i Sunds Herred, indtil ved

Midten af det 17de Aarhundrede den endnu bestaaende Ordning blev indført. Her skal meddeles en Del herhen hørende Breve, idet vi tillige medtage hvad der ellers er os forekommet i Odense Bispearkiv vedrørende disse Sogne¹⁾.

1.

1570, 5. April. •En Copy aff it tings vinde om Lunde prestegaard•.

Hans Mag y Querndroppe, herrits fogit y Sunds herrit, Jens Persen i Hundtøfft, Per Jude ibidem oc Chrestofer Hansen y Querndroppe, gjørre vitterligt for alle mett thette mit (!) obne breff, Anno Domini mdlxx^o, onsdagen nest effter søndagen quasi modo geniti, for oss och menige tingsmænd paa Sundsherrihs ting skickit vor hederlige mand Her Niels Jull y Kyrckeby, hand bedis om it fult tings vinde, huilket hand fick och lofflig frem ledet ved viij trofaste dannemend, som erre Jens Hansen y Olderoppe, Niels Tomessen y Hundtofte, Per Jensen i Ouby, Jep Jensen ibid., Niels Schriffuer i Olderup, Hans Laurissen y Holmdroppe, Rasmus Nielssen i Ouby, Matts Nielssen y Lunde, huilcke viij trofaste dannemendt der alle endrectelige vindet paa tro och sandingen, att di samme dag soge och hørde, att Hans Jenssen y Lunde hand stodt samme dag inden alle iiij stocke paa for^{re} ting och haffde lofflig y rette delt och kallit Hans Mattsen y Lunde, Hans Mordsen y Kirckeby, Hans Jull i Olderoppe, Niels Jebesen y Raarudt, Niels Bynou y Dungs Høyrope, Matts Nielsen y Egebierge, Matts Jensen y Dungs Høyrope, Auffue Anderssen i Bobierrig, och adt spurde hand dennem for tings dom, och vor begerendis deris sandhedt att bestaa, huad dennem vitterligt er, och huem som til denne dag haffuer tagit stedsmoll och her-

¹⁾ Vedrørende Stenstrup Sogn kan ogsaa henvises til Rørdam, Historiske Kildeskrifter 2. R. II, 524—5. Danske Kirkelove I, 402. Hist. Tidsskrift 4. R. V, 225. 240. 255. 267. f. Angaaende de tre andre Sogne se Kirkehist. Saml. 3. R. VI, 359 ff. Danske Kirkelove I, 178. Hist. Kildeskrifter 2. R. II, 546—7. Danske Mag. 3. R. VI, 134.

lighedt aff Lunde prestegaard. Der til suarit for^{ne} danne-
mendt, adt dett er dennem fuld witterligt, adt den tid
Mester Ølrick¹⁾ hand leffde oc bode vdj Suinborrig, daa
holtt hand en Capelan til Lunde kircke, och Jep Ericksen,
som den tid bode y Lunde prestegard, hand gjorde for^{ne}
Mester Ølrick egter oc arbeide, och ytte hannem sin land-
gille och allen (atten?) suin aff Lunde preste gardtt. Men
den tid Jep Ericksen vor dødt, daa stedde hans søn Erick
Jepsen for^{ne} Lunde preste gardtt aff erlig och welbyrdig
Mandt Franss Brockenhus hans fogit, som den tid haffde
Nyborrigs slott paa Kong^e Matt^s vegne. Der paa badt di
dennem saa sant Gud til hielpe, huer serdelis mett tho
opreckte fingre, och vor for^{ne} Her Niels Jul her imod lofflig
kallit, oc stod samme dag til vedermals ting met for^{ne}
Hans Jensen. Att det saa gick och for y alle maade, som
forskreffuit staar, til huis ydermere windesbyrd, trycke vi
vorre indsegle forneden dette vort obne breff. Datum
vt supra.

Fyns Bispearkiv, Sunds Herred, 14.

2.

1594. Ansøgning fra Præsten i Kirkeby og Lunde om Fritagelse for
en Kaldet paahvilende Byrde.

Stormectige Herre och wdualde Konning, werdis eders
Kong^e Maitt^{tz} att høre eders fattige vndersaatte for Guds
skyld. Naadige Herre, ieg fattige vnge Mand er min nød
och store besuerring for eders Høygmetighed y saa maade
beklagendis, att ieg aff de Sogner vdj Fyen ved naffn
Kirkeby oc Lunde, liggendis en stor miell fraa Suenborrig,
som ieg wuerdig er Sogneprest til, giffuer siu daler och
thu pund hart korn aarligen til Sognepresten vdj S: Nicolaj
Sogen y Suenborrig, effter som det aff salig oc høglofflig
yhukommelse konning Christian den 3 forordnit [er] ved wel-
byrdig salig Michel Brochenhus, Kong. Maitt^{tz}. lensmand

¹⁾ Af den adelige Slægt Bild, s. Danske Kirkelove I, 172, 178.

til Nyborrig, oc M. Jørgen Jenssøn, den tid Superintendens offuer Fyns Stigtt, att de samme Sogner skulle were Annexer til for^{ae} Suenborrigs prest, indtill saa lenge der kunde nogen nermere och belegligere Sogen annexeris hannom til hielp¹⁾, huilckit icke ske kand, fordi der ingen nermere Sogen [er], vden de der er Jus patronatus till: Men saadan affgifft kand icke for^{ae} begge Sogner taalle, thi de ere ganske ringe, tienden er icke aarligen 20 ørtte korn der aff, oc ieg fattig mand der offuer lider stor nød til min och min fattig hustrues oc børns vnderholdning. Der til met boer ieg y en forfalden prestegaard, oc paa en allfar vey: der er och en kranck korn egn til for^{ae} Sogner, som der er nogensteds y Fynn, besynderlig til det ene er icke wden aarlig (!) iord.

Huorfor ieg fattig Mand vnderdanigst aff eders Kong. Maitt^t. for Guds skyld er begerendis, at for^{ae} Sogneprest vdj Suenborrig maatte vdj andre maade, endten mett eders naadis partt aff endten Sogner²⁾ igen forsee, oc ieg maatte bliffue saadan affgifft ledige, eller mig maatte naadeligen en aff for^{ae} Eders naadis kircke tiende partt, om ieg³⁾ skall giffue den aarlige affgifft der aff, benaadis. Huilckit Gud Eders Kong. Maitt^t. belønne vill; hand beuare Eders naade vdj languarende Sundhed oc lycksalig regimente, Amen.

Eders Kong. Maitt^{tz}.

wnderdanigste

Hans Lauritzen

Sogneprest til Kirkeby oc Lunde Sogner.

Orig. i Fyns Bispearkiv, Sunds Hrd. 38. Under 7. Juni 1594 fritoges Præsten i Kirkeby og Lunde for den nævnte Afgift til Præsten ved S. Nicolai Kirke (Danske Kirkelove II, 522—3). Ovenstaaende udaterede Andragende er altsaa fra 1594.

¹⁾ Brevet, dat. Torsdag efter Paaske (21 April) 1541, findes trykt i Aktstykker udg. af Fyns Stifts litt. Selskab I, 118.

²⁾ Meningen er: med et af Sognenes Kongetiende.

³⁾ Her bør vel tilføjes: end.

3.

1625, 1. Maj. Johan Friis's Gavebrev til Præste- og Degneembedet i Stenstrup.

Jeg Johan Friiss til Øritzløffgaard, Høffuitzmand paa Tranchier Slot, kiendis oc gjør vitterligt, at Jeg udaff min fri villie oc velberaad hu, Gud allermegtigste til ære oc tachsigelse, haffuer undt oc giffuet, oc nu med dette mit obne breff under oc giffuer til Steenstrup Sogneprest, den som nu er eller kommendis vorder, trei hundrede Rix daler in specie, som schulle staa paa evige Rente, oc giffuis aarligen aff huert hundrede sex Rix daler; huilchen for^{ne} Rente Steenstrup Sogneprest [schal til] sin frembtarff aarligen opbære til tuende Terminer, den første til S. Michels dag, den anden til Paasche, oc giffue derpaa sin Qvitantz. Sammeledis haffuer Jeg undt oc giffuet oc nu med dette mit obne breff under oc giffuer til Steenstrup Sædedegn, den som nu er eller kommendes vorder, to hundrede Rix daler in specie, huilche oc schulle staa paa oc evig Rente, sex Rixdaler aff huert hundred; huilchen Rente Sognepresten ligemaade schal op bære oc giffue deraff for^{ne} Sædedegn den halffue part, oc ungdommen i Sognet, som hos samme Sædedegn lærer at læse oc schriffue, den anden halffue part til hielp at kiøbe blich oc papier for; huorpaa Sognepresten schal haffue en rigtig fortegnelse, efftersom hand agter at ville forsuare oc haffue en goed Samvittighed. Gieltbreffuet paa for^{ne} fem hundrede daler hoffuitstoel med denne Fundatz schal indlegges i Steenstrup Kirche under Sogneprestens forvaring; och schal Bispen udi Fyens Stiftt en rigtig Copie deraff meddelis. Naar fornøden giøres, at samme hoffuitstoel paa andre steder schal udsettis, da schal Sognepresten i Steenstrup med deris raad oc bistand, som Løgtued eye, udsette dem til visse tolch, med en eller flere goede forloffuere, som hand oc hans Arffuinger ville antsuare oc derforf stande til rette. Herimod schal for^{ne} Sogneprest vere forpligtig aarligen huer Fredag i Steenstrup Kirche baade for

Altered oc udi prædichestolen Guds tieneste at forrette; Degnen schal i lige maade vere forpligtig ungdommen i Catechismi Lærdom, effter Ordinantzten, oc ellers at læse oc schriffue, fliteligen underviise. Men dersom sligt iche scheede, eller nogen vilde understaa sig samme pendinge til nogen anden brug, end som de aff mig funderit ere, at forvende, eller slet at forryche, da schal det vere mig eller mine Arffuinger fridt fore, samme penge strax ubehindret at igienkalde, oc dennem at tiltale for huis schade som derudi schee kunde. Dog vil Jeg haffue mig sielffuer forbeholden i min liffs tid herudi at forandre, huad mig got siunis, til Guds æris forfremmelse. At dette saa i alle maade fast oc wryggeligen holdis schal, som forschreffuet staar, wigienkaldet aff mig eller mine Arffuinger, haffuer jeg trøgt mit Signete neden for denne Fundatz oc med egen haand underschreffuit, oc venligen ombedet hæderlig oc høylerd Mand Doctor Hans Michelsen, Superintendentem offuer Fyens Stift, oc hæderlig oc vellerd Mand Her Knud Nielsen Krag, Sogneprest til Steenstrup Sogn, med mig til vitterlighed at besegle oc under schriffue. Datum Løgtuedgaard den første Majj, Anno Et tusind sex hundrede fem oc tiuffue.

Att dette er en rigtig Copie aff Originalen, bekiender
Jeg underschreffne

Hans Pedersen L.

Sogneprest til Steenstrup og Lunde

Sogner, m. m.

Fyns Bispearkiv, Sunds Hrd. 55.

4.

1631, 21. Febr. Stiftsøvrighedens Erklæring om, hvorledes Præsten i Stenstrup bedst kunde hjælpes.

Henning Walckendorph til Glorup, Kong. May. Befalingsmand paa Othensse gaard, Hans Michelssøn, Superintendent offuer Fyens Stift, giøre vitterligt, at efftersom Kong: May: vor allernaadigste Herres naadigste Missive, dateret Fridrichsborrig Slot den 29 Decembr. 1630, er oss

tilhendekommen, formellendis at efftersom Hans Kong: May: er kommen naadigste i forfaring, at Steenstrup Sogen vdj Fyen skal vere meget ringe, saa presten sig der aff icke vel skal kunde vnderholde, da befaler høystbemelte hans Kong: May:, at vi oss med forderligste vnderdanigste skulle erklere, huorledis Steenstrup Sogen bequemmeligste kand hielpes, oc samme vor vnderdanigste erklering vdj Cantzeliet skulle indskicke. Saa effterdi vi befnde, at ved for^{ne} Stenstrup vdj Sundtzherrit ligge tre andre smaa sogner, nemblig Ollerup et enligt sogen oc Kirckeby med sin annex Lunde, huilcke fire sogner nu haffue 3 prester: Da siunes oss, at naar enten Presten i Kirckeby eller Presten i Stenstrup affgaar, kunde Kirckeby oc Stenstrup, Ollerup oc Lunde bequemmeligen annecteres oc aff tvende Prester betienes. Dog saa, at den Prest enten i Kirckeby eller Stenstrup, som den anden offuer leffuendes vorder, skulle den affgangnes Hustrue oc Børn med nødtørfftig huswerelse oc vnderholding effter Sognernes vilkor forsørge, efftersom de self indbiurdes, den stund de endnu leffue, kunde offuer ens komme. Och effterdi Kirckeby sogen er størst, och haffuer en passelig god aufflsgaard, men Stenstrup der emod er et lidet sogen oc haffuer en ringe preste-gaard; iligemaade Prestegaarden i Ollerup er god paa afflingen, men den vdj Lunde meget ringe, de siunes gaffnligste oc bequemmeligste, at Presterne bode den ene i Kirckeby, den anden i Ollerup. Dersom dette icke bliffuer tilforne anordned, da kunde der aff i sin tid trette oc wenighed fororsages, som for nogle faa Aar siden er skeed i Nyborge lehn, der Gisle oc Ryslinge sogner bleffue lagt tilsammen, oc Presten i Ryslinge flytte til det største sogn oc sin beste Aufflsgaardt. At dette, paa Kong: May: vor allernaadigste Herres naadigste behag, er vores vnderdanigste erklering oc betenckende, bekreffte vi med vores signeter oc egne hender. Datum Othense den 21 Februarij 1631.

Udkast med Biskop Hans Michelsens Haand i Fyns Bispearkiv, Sunds Hrd. 54. Smst. findes det orig. Kongebrev af 29. Decbr. 1630, der imidlertid fuldstændig er refereret i ovenstaaende Erklæring.

5.

1631. 11. Juni. Stiftsøvrighedens Erklæring angaaende en paatænkt Annexion af Stenstrup og Kirkeby Sogne.

Henning Walchendorph til Glorup, Kong: May: Befalingsmand paa Othensse gaard, Hans Michelssøn, Superintendent offuer Fyens Stift, giøre vitterligt, at efftersom Kong. May. vor allernaadigste Herres naadigste befaling, dateret Friderichsborg Slot den 11 Aprilis 1631, er oss leveret, formeldendes, at efftersom hans Kong: May: nogen tid forleden naadigste haffuer befaledt, at nogen middel skulle betenckes, hurledes Steenstrup Sogens ringhed kunde remederis, och effter hans Kong: May: naadigste haffuer forfaret, det ved Kirkebyes annexering at kunde skee, oc for got anseet, at huilcken prest den anden offuerleffde, schulle giffue encken en wiss pension; och hans Kong: May: siden vnderdanigst andrages, baade Præsten oc Quinden i Kirkebye at vere aldrene oc ingen smaa børn at haffue; der emod den quinde i Steenstrup at vere en vng quinde med siu børn, en deel smaa, saa det siunes for denne at ville falde besverligt oc mere betenckende end hoss den anden at tage pension, oc lideligere største deelen aff Kirkebys indkomst til des enckers vnderhold at effterlades: Thi befaler hans Kong: May: naadigste, at vi den leilighed schulle forfare och emod hans Kong: May: os vnderdanigste erklere, saa oc om nogen aff Adel vdi Kirkeby sogen er boendes, paa det vides kand, huilcket for hoffuedsognet bør at actes, saa frembt Stenstrup Sogen Prestens residens skulle ombære etc. Saa haffue wi med forderligste denne vor allernaadigste Herres naadigste befaling vnderdanigste effterkommet, oc forfarer da saa at vere, som det hans Kongl: May: vnderdanigste er andraget, nemblig at Presten i Kirkeby er vel offuer et halffhundrede aar gammel, oc hans quinde end mere bedaget, huilcke haffue try børn wforseete, en Søn i Kiøbenhaffn studerende, som er aff god forhaabning, en Daatter, som er mandvoxen, oc en anden Søn, som haffuer gangen til Schole baade i

Svenborg oc Othensse, men er nu hieme hoss foreldrene oc affecterer et Degnekald, huor hand det lovligen kand bekomme. Men Prestens quinde i Stenstrup er fast yngre oc haffuer 7 børn, blant huilcke det yngste er icke vden 2 aar gammelt. Desligeste haffue vi oc vnderdanig forfaret, at vdi Kirckebye sogen er ingen aff Adel boendes, men i Steenstrup Sogen er et Herresæde, Løghued, huor Johan Friis nu holder huss. Att dette effter Kong: May: vor allernaadigste Herres naadigste befaling er vor vnderdanigste erklering, bekiende vi med vore signeter vndertrycte oc egne hender vnderschreffne. Datum Othensse den 11 Junij 1631.

Orig. Udkast med Biskop Hans Michelsens Haand i Fyns Bispearkiv, Sunds Hrd. 54. Smst. findes det orig. Kongebrev af 11. April 1631, der dog er fuldstændig gjengivet i ovenstaaende Erklæring.

Ved Kongebrev af 12. Jan. 1632 adspurgtes Stiftsøvrigheden, om Stenstrup Sogn dog ikke alene kunde underholde sin Præst, »eftersom Vi af adskillige og vigtige Betænkende nødigt ser noget Sogn at betages, mod gammel Sædvane og Herkomme, den høje Belejlighed, som det har af en Præsts Nærværelse i Sognet«. (Danske Kirkelove III, 201). Stiftsøvrighedens Svar har vistnok været benægtende.

6.

1632, 9. April. »Oben breff Stenstrup och Kirckebye sogn anrørendes».

C. 4tus.

G. A. W. Att efftersom vij naadigst ehrfare, Stenstrup Sogen at vere saa ringe, at en prest der aff icke kand vnderholdes, da haffuer vij aff synderlig Gunst och Naade bevilgett och tilladt, och nu med dette vortt obne breff bevilger och tillader, att Kirckebye vnder Stenstrup Sogn her effter skall annecteris och aff en Prest betiennis. Forbiudendis etc. Giffvit Odense den 9 Aprilis Anno 1632.

7.

1632, 23. April. •Kierckebye och Stenstrup Sogner i Fyen at maa annecteris, naar ehn aff Præsterne affgaar•.

C. 4tus.

G. A. W. att vy naadigst haffue bevilget och nu her med bevilge, att Kierckebye och Steenstrup Sogner maa her effter, naar en aff Presterne vdj forskreffne Sogner ved Døden affgaar, annecteris och aff en Prest betienis, aff Aarsag att Steenstrup Sogn saa ringe ehr, att en Guds ords tienner der aff icke kand haffue sin nødtørfftig underholding, i Synderlighed om hand med nogett maadeligtt en efterladte Preste Encke skulle komme till hielp. Huorfor, naar ehn aff bemelte Preste ved Døden affgaar, da ville vij naadigst befalett haffue, att Superintendenten udj vort Land Fyen, den som nu er eller her effter komendis vorder, skall till sig tage Prousten och trei aff Presterne udi Herridet, huor for^{ne} Sogner ligger vdj, sampt fire bestemend udj det Sogn, huor Presten er fra død, och giøre en viss genantt, huor aff den efterladte Preste Encke aarligen kand haffue sin vnderholding sin Liffs tid. Ti forbyde vij vorre Fougder, Embidtmend etc. Giffvitt Colding den 23 Aprilis A^o. 1632.

Fynske Registre Nr. 3, Fol. 504.

8.

1633, 21. Oktober. (Kbhvn). Christian IV befaler Lensmand i Nyborg og Fyns Biskop at erklære sig om, hvorledes Stenstrup Kirkes Gjæld til Jørgen Hock i Svenborg for leverede Bygningsmaterialier kunde betales. — Stiftsøvrigheden foreslaar, at de andre fynske Kirker, som havde Forraad, skulde komme Stenstrup Kirke til Hjælp.

Orig. i Odense Bispearkiv, Sunds Hrd. 33. Et andet Kongebrev til samme Mænd angaaende denne Sag (dat. 24 Maj 1634) findes i Fynske Tegn. IV, 283.

9.

1637, 20 November. Om Forbedring af Stenstrup Præstekalds Indtægter.

Wii Christian den Fierde (osv.) Giør alle witterligt, att efftersom wi naadigst haffuer laditt forfare Steenstrup Sogens ringe Leylighed saadan at werre, at en Guds Ords Thiennere sig der aff kummerlig kand vnderholde, endseer at nogen fattig efterlatt Encke nogen Wnderholdning i saadan tilfald schulle nyde kunde: Da haffuer wi naadigst efter adschielige Erkleringer det saaledis at forbedre for gott anseett, nemblig at naar Presten i Kierckeby, som nu leffuer, wed døden affgaar, da schall Presten i Steenstrup och hans Effterkommere niude Kierckeby's Prestegaard; i lige maade skall da Lunde Sogen annexeris til forbemelte Steenstrup, och Kierckeby's sogen, Prestegaard wndtagen, annexeris til Olerup sogen, som for sig sielff haffuer en goed Prestegaard. Forbiudendis alle och en huer her imod, som forskreffuit staar, at hindre eller i nogen maader forfang at giøre, wnder wor Hyllest och Naade. Giffuit paa wor Gaard udi Odense den 20 Nouemb. Anno 1637. Wnder wort Zignedt.

Christian.

Original i Fyns Bispearkiv, Sunds Hrd. 54.

10.

1645, 1. Marts. Erklæring fra Stiftsøvrigheden angaaende Forholdene i Stenstrup, Olderup, Kirkeby og Lunde Sogne.

Mogens Kaas til Støffringgaardt, Ridder, Danmarchis Riges Raad och Kong. May. Befallingsmand paa Nyborg Slot, Hans Michelson, Superintendent offuer Fyens Stigt, giøre witterligt, at efftersom wi haffue bekommet Kong. May. wor allernaadigste Herris naadigste Befalling, dateret Frederichsborig Slot den 2 Januarij 1645, formeldendis, at huad Sager Presterne til Steenstrup och Olderup Sogner, saauelsom Sognemendene wdj Kirkeby och Lunde Sogner, for Hans Kong. May. wnderdanigste haffue ladet anbringe,

kunde wi aff hoesføyede deris Supplicationer widere erfare: Huorfor det er hans Kong. May. naadigste Befalling, at wi oss med forderligste wdførligen schulle erklære, saa at hans Kong. May. aff woris wnderdanigste erklæring ald den Sags Beschaffenhed kand haffue at erfare. Saa haffue wi effter høyst bemeldte Kong. May. naadigste Befalling hosføyede Supplicationer flittigen igiennem læst, och denne sags beschaffenhed med flid erfaredt, och befinde, at Sognepresten i Olderup saa vel som Sognemendene i Kircheby och Olderup Sogner alle wnderdanigst begierer, at dersom Olderup och Kircheby Sogner schal bliffue annexerede, deris Sogneprest da maatte beholde Kircheby Præstegaardt saa vel som Kircheby Sogen, i huilchen mening welb. Falch Giøe, som haffuer de fleste Bønder wdi Kircheby, ochsaa wnderdanigste haffuer supplicered.

Belangende for^{ne} Sogners Wilchor, da haffue wi erfaredt, at Stenstrup er et ringe Kald, haffuer iche Saaland wden til 4 pund i alle marcker och 16^{1/2} les høe. For den schyld er hannem fordum tillagt halffparten aff Kong. May. Tiende til sin Wnderholdning. Breffuedt der paa er dateret Anno 1555. S. Johan Frijs haffuer och funderet 300 Rix daler, huoraff for^{ne} Sogneprest oppebær den aarlige Rendte, men schal der imod giøre en tienniste i Steenstrup Kirche huer Wge. Thu hundrede Rix daler haffuer welbemeldte den salige Mand funderit til en Substitut, effterdi Degnerendten ligger til Suenborg Schole. Welb. Fru Karine Krabbe haffuer och wndt hannem en aff sine Bøndergaarde for Sognens ringhedz schyld, dog alleniste indtil denne forandring med Sognernis Annexering kunde schee.

Olderup Sogen er och et ringe Kald, dog bedre paa Sædland end Steenstrup, thi hand haffuer i alle marche 7 pundeland och nogle schepper, och 23 Les Høe, effter Herredtzbogens formelding. Kircheby och Lunde Sogner ere och tu ringe Sogner, och haffuer aff en Prest hid

indtil weredt betiendt. Men Anno 1637 haffuer S. Johan Friis wnderdanigste forhuerrffvedt Kong. May. naadigste tilladelse, at naar den gamle Prest i Kircheby wed døden affgich, schulde Lunde Sogen annexeris til Steenstrup, och Steenstrup Sogneprest schulle nyde Kircheby Prestegaard; men Kircheby Sogen, Prestegaarden wndtagen, schulle annexeris til Olderup Sogen. Nu haffuer Ollerup Sogneprest sig imod oss saaledis erkleredt, at dersom hand iche maa beholde Kircheby Prestegaardt med Sognet, da er tienden aff Kircheby Sogen saa ringe, at den iche kand stoppe huis omkostning hand schal giøre med Heste och Vogen Aaret igiennem paa den besuerlige Wey emellem begge Sogner; wil derfor heller were fornøyet med det lille Styche Brød, hand haffuer. Der som det bliffuer der wed, er der ingen Sogn der omkring saa nær beliggende, at Kircheby kand dertil annexeris. Derfor siunis oss wnderdanigste, at Steenstrup Sogneprest kand wel were hiulpen med Lunde Sogn, Kircheby Prestegaard foruden, effterdi der er dog en Annex Prestegaard wdj Lunde, aff huilchen Presten hand haffver Landgildet, men Herligheden er til Løgthued, och at Kircheby Prestegaardt kand følge Ollerup Sogneprest. Belangende den Kirche jordt, som den affgangne Prest i Kircheby haffuer fest til sin gaardt, och welb. Falch Giøe formener sig at were berettiget til, derom findis Kong Frederichs den andens, høylofflig ihukommelse, Privilegium, datered Koldinghuus den 20 Augusti 1574, Presterne och Degnene wdj Fyens Stigt naadigste meddælt, at huor nogen Sogneprest eller Sædedegn findis, som ere brøstholdne och haffve ringe Jord at bruge, maa och schulle de, naar nogen Kirche Jorder falder och bliffue leddige, dem for nogen Anden bekomme, nyde, bruge och beholde wden indfestning, for aarlig Affgift til Kircherne, dog at dermed intet handles imod Recessen, men den i alle maade hermed schal mere wforkrencked. At dette er effter Kong. May. naadigste befalling woris wnderdanigste

erklæring, bekiende wi med woris egne hender wnder-schreffne. Datum Ottensse den 1 Martij 1645.

Mogens Kaas

Hans Michelssøn S. F.

mpp.

Egen handt.

Orig. i Fyns Bispearkiv, Sunds Hrd. 54. Det i Begyndelsen af Erklæringen paaberaabte Kongebrev findes vedlagt, men det er fuldstændig gjengivet i Erklæringen. Supplicationerne findes derimod ikke. — Jvfr. Hofman, Foundationer X, App. til Fyens Stift, S. 15 ff.

11.

1645, 1 Maj. Om Annexionen af Stenstrup og Lunde, samt af Ollerup og Kirkeby.

Mogens Kaas til Støfring Gaard, Ridder, Danmarchis Riges Raad, befalingsmand paa Nyborg Slot, Hans Michelssøn, Superintendent ofuer Fyens Stigt, giøre vitterligt, at eftersom Kong. May. wor allernaadigste Herres naadigste befaling, dateret Kiøbenhafns Slot den 9. Aprilis 1645, er os til hende kommen, formeldendes, at woris underdanigste erklæring om den Sag emellem Presten i Olderup og Steenstrup er hans Kong. May. underdanigste forelest¹⁾, huorfor hans Kong. May. oss naadigste befaler, at wi effter for^{ne} woris Erklæring det samesteds saaledes schulle anordne, som vi agte det at forsuare och være bekiend. Saa effterdi bemeldte woris wnderdanigste erklæring i denne mening var besluttet, at Steenstrup Sogneprest kunde vel være hiulpen med Lunde Sogn, Kirkeby Prestegaard foruden, effterdi der er dog en Annex Prestegaard i Lunde, aff huilcken Presten haffuer Landgildet, men Herligheden er til Løghued; hannem er och forðum tillagt halfparten af Kong. May. tiende i Steenstrup Sogn, och aff S. Johan Friis thre hundrede Rix dalers aarlige Rendte. Och at Kirkeby Prestegaard saa vel som Kirkeby Sogen kunde følge Olderup Sogneprest:

¹⁾ Paa Grund af den Skade, Christian IV's Syn havde lidt i Slaget paa Kolbergerheide, kunde han ikke selv gennemlæse de indkomne Sager, men maatte lade sig dem forelæse, ligesom han maatte bruge et Stempel, i Steden for at skrive sit Navn.

Da haffue wi nu effter Kong. May. naadigste befaling det saaledis underdanigste forordnet, at Olderup och Kirckeby Sogn med Kircheby Prestegaard oc dens rette tilleg schal hereffter følge Olderup Sogneprest oc hans effterkommere; oc Steenstrup oc Lunde Sogner schal i lige maade were annexerede, och aff Steenstrup Sogneprest och hans effterkommere betiennis. Til Witterlighed haffue wi trøct vore Signeter her neden for, och med egne hender wnder-schreffwet. Datum Ottensse den 1 May, Anno 1645.

Mogens Kaas
mpp.

Hans Michelssøn S. F.
Egen handt.

Orig. med to Segl i Fyns Bispearkiv, Sunds Hrd. 54. Paategnit:
Lest inden Sundtzherritztingh dend 25. Apr. 1655.

12.

1679, 24. Januar. (Kjøbenhavn). Christian V overdrager Hr. Niels Juel til Sæbygaard, Ridder, Gehejme- og Etatsraad, General-Admiral-Lieutenant, Vicepræsident i Admiralitetskollegiet og Guvernør over Gulland, Patronatsretten til Lunde, Stenstrup og Kirkeby Kirker i Sunds Herred, samt Rynkeby Kirke i Bjerge Herred, mod at han til Kongen afstaar noget Gods paa Bornholm. — Den 1 Juni 1684 transporterede Niels Juel disse Kirker til sin »kjære Søn«, Etatsraad Niels Krag til Egeskov. (Sunds Hrd. 40).

13.

1688, 16. Juli. Andragende fra Hr. Peder Jespersen, Sognepræst i Stenstrup og Lunde.

Aller Naadigste Arve Konge og Herre!

Af høieste trang og fornødenhed forarsagis ieg at andrage for Eders Kongl. Mayt., hvorledis Kirkebye Præstegaard, som høylovlig ihukommelse Kong Christian den Fierde allernaadigst haver lagt til Stenstrup Sogn for Kaldets ringhed skyld, er formedelst en anordning af Hr. Mogens Kaas og sl. Doct. Hans Michelsen kommet derfra, Præsten til allerstørste skade og afgang i hans lefnets

middel og underholdning. Da, som min sal. Formand haver forsømt det samme i tide at paatale, mueligt og icke gjort for de gode Mænd saa fuldkommen og fornøielig oplysning, som skee burde; ieg og siden min ankomst icke haver haft noget vist at holde om, førend ieg nylig er kommen i Stigts Kisten efter de rette original breve; ti er det til Eders Kongl. Mayt. min allerunderdanigste bøn og begiering, Eders Kongl. Mayt. allernaadigst vilde befale Hans Excellence Hr. Stigt Amptmanden og hans Høyærværdighed Biscopen, at de tager Sagen for sig, om de os i mindelighed kunde foreene; hvis icke, da ved en endelig Decision kiænder, hvad derudi ræt og billigt er. Saadan Eders Kong. Mayt. store Naade vilde den gode Gud med et lyksaligt og bestandigt Arve-regimente velsigne.

Min allernaadigste Arve-Kongis

Stenstrup d. 16 allerunderdanigste troe Arve-Undersaat
Jul. 1688. Peder Jespersen.

Samtidig Kopi i Fyns Bispearkiv, Sunds Hrd. 54. Smst. findes en kgl. Befaling af 4 August 1688 til Fyns Stiftsøvrighed om at afgive Erklæring angaaende dette Andragende, hvilket ogsaa skete under 28de August s. A. Men den har neppe været gunstig for Stenstrup Præsts Prætension.

14.

1688, 29. December. (Kbhvn.). Christian V stadfæster det Kaldsbrev, Etatsraad Niels Krag til Egeskov havde givet Studiosus Hans Gregersen Hjort paa Stenstrup og Lunde Præstekald, efter at den hidtilværende Præst smst., Hr. Peder Jespersen, var kaldet af Kongen til Hofprædikant og Confessionarius.

Orig. i Odense Bispearkiv, Stiftets alm. Breve 268.

15.

1691, 24. Januar. (Kbhvn.). Christian V befaler Biskop Th. Kingo at drage Omsorg for, at de 200 Rdl., som Confessionarius og Hofpræst Dr. Peder Jespersen havde givet til Skolen i Stenstrup, til Gjenoprettelse af det Legat, som

Johan Friis til Ørislev 1 Maj 1625 havde stiftet (se foran S. 158), bleve prioriterede i Løgtved Gaard, saa at Kapitalen for bestandig blev staaende i denne Gaard, og Renten anvendtes til en Skole for Ungdommen i Stenstrup Sogn.

1691, 12. Februar. (Kbhvn.). Etatsraad Niels Krag til Egeskov tilstaar som Ejer af Løgtved Gd. at have modtaget ovennævnte Sum, der skulde forrentes med 6 p. Ct., og Renten aarlig betales til Præsten i Stenstrup. (Sunds Hrd. 23).

16.

1709, 2. Marts. (Kbhvn.). Kongebrev til Stiftamtmand Joachim Pritzbur og Biskop C. R. Muller, med Forespørgsel (foranlediget af Gehejmeraad Niels Krag til Egeskov og Gehejmeraad Waldemar Christoph v. Gabel), om det ikke kunde lade sig gjøre, da Præsten i Olderup og Kirkeby nu var død, at Olderup annecteredes til Egense, og Kirkeby til Kværndrup eller til Stenstrup, for at Præsterne i Egense og Kværndrup kunde blive bedre aflagte, end de hidtil vare.

Orig. i Odense Bispearkiv, Stiftets alm. Breve, 309.

17.

1721, 28. Okt. (Kbhvn.). Bodil Friis sl. Dr. Peder Jespersens giver 2 Gaarde til Stenstrup Præstekald. Blandt Adkomstbrevene paa disse Gaarde findes et, dat. Stenstrup 2. Jan. 1719, hvorved Præsten smst. Hr. Hans Gregersen Hiort tilskjøder sin Svigermoder, Fru Boel sl. Doct. Peiter Jespersens, den ene af de omtalte Gaarde.

Originalerne i Fyns Bispearkiv, Sunds Hrd. 58.
